

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/74/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112244344
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4112244344.5

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členov senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Olivera Kolenčíka v spore žalobcov: 1. T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XX, B., 2. N.. N. W., S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/XX, B., obaja zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Eva Hlaváčová, s.r.o., so sídlom Farská 12, Nitra, IČO: 50 650 190, proti žalovanej: Rímskokatolícka cirkev, Sídlná kapitula Nitra, so sídlom Hradné námestie 7, 950 50, Nitra, zastúpená: Advokátska kancelária Petruška & Partners s.r.o., so sídlom Kupecká č. 18, Nitra, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 5C/19/2020-658 zo dňa 21.júna.2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania (II.) p o t v r d z u j e .

Žalovanému voči žalobcom v 1. až v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Zároveň priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalobcom v 1. a 2. rade. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 60, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1,2, § 78 ods. 1,2, § 255 CSP. Poukázal na obsah žaloby, ktorou sa žalobcovia pôvodne domáhali určenia, že do pozostalosti po nebohom Y. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom XX.XX.XXXX a nebohej Y. W., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX patrí nehnuteľnosť nachádzajúca sa v kat. úz. T., zapísaná v prídelovej listine B. č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX ako parc. č. XXXX/X rola o výmere X.XXX m² v celosti do BSM. V žalobe uviedli, že prídelovou listinou, vydanou dňa 04.05.1958, bola ich právnym predchodcom rodičom Y. W. a Y. W. pridelená do vlastníctva nehnuteľnosť v kat. úz. T., zapísaná ako vlastníctvo B. sídelnej kapituly. Keďže vlastníctvo nadobudli prídelovou listinou, vlastnícke právo im zostalo zachované a ako právni nástupcovia po nich sa domáhajú určenia, že nehnuteľnosti popísané vyššie patria do dedičstva po Y. W., a manželke Y. W.. Vlastníkom nehnuteľností podľa LV č. XXXX/X je Sídlna rímskokatolícka cirkevná kapitula v Nitre, ktorá ale z vyššie uvedených dôvodov nemôže byť vlastníkom nehnuteľností. Podaním doručeným Okresnému súdu Nitra dňa 03.07.2013 sa domáhali pripustenia zmeny žalobného petitu na základe predloženého geometrického plánu č. 34/2013 vypracovaného geodetkou Ing. Vierou Púčovskou a domáhali sa určenia, že do pozostalosti po nebohom Y. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom XX.XX.XXXX a nebohej Y. W., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX patrí novovytvorená parcela č. XXXX/XX o výmere X.XXX m² nachádzajúca sa v kat. úz. T., tak ako je vyznačená v Geometrickom pláne č. 34/2013 vypracovanom Ing. Vierou Púčovskou dňa 17.06.2013, v celosti do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

2. Súd prvej inštancie rozhodol v poradí prvým rozsudkom dňa 06.10.2016 pod sp. zn. 9C/412/2012-300 tak, že vyhovel žalobe žalobcov O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovia v 1. až 3. rade majú nárok na plnú náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný,

ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, prípadne rozhodnutie zmeniť a žalobu zamietnuť. Krajský súd v Nitre rozhodol o podanom odvolaní žalovaného Uznesením zo dňa 08.03.2018 č.k. 7Co/760/2016-361 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie po tom, ako dospel k záveru, že nie sú dané podmienky ani na potvrdenie a ani na zmenu napadnutého rozsudku.

3. Napadnutým rozsudkom č.k. 5C/19/2020 - 658 zo dňa 21.06.2021 (v poradí druhým) súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalobcom v 1. a 2. rade. V odôvodnení poukázal na to, že žalobca v 3. rade N.. O. W., S.. nar. XX.XX.XXXX bytom B. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Uznesením zo dňa 25.11.2019 sp. zn. 9C/412/2012-461 súd rozhodol podľa ustanovenia § 63 ods. 2 a § 65 ods. 1 CSP tak, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/412/2012 pokračuje s právnymi nástupcami žalobcu v 3. rade, a to dedičmi: 1. T. N. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B. - Z., U. XXXX/X, 2. T.. O. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B. - S., K. XXX/X. Súd prvej inštancie Uznesením zo dňa 04.05.2021 sp. zn. 5C/19/2020-639 súd konanie voči žalobcom v 3. a 4. rade zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 144 a § 145 ods. 2 CSP, lebo žalobcovia v 3. a 4. rade v rámci dispozičného práva uviedli, že nechcú vystupovať na strane žalobcov a nikto nemôže byť nútený, aby v spore vystupoval ako žalobca.

4. Súd prvej inštancie sa zaoberal procesnou otázkou, a teda či sú žalobcovia v konaní aktívne vecne legitimovaní na to, aby v konaní vystupovali bez žalobcov 3. a 4. rade. Zistil, že procesná podmienka aktívnej vecnej legitimácie v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva v danom prípade po neb. Y. W., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX a po neb. Y. W., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, nebola splnená, a preto bolo potrebné žalobu v celom rozsahu zamietnuť a neskúmať a nezaoberať sa ďalej hmotnoprávnymi podmienkami takejto žaloby. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že ako dedičia po poručiťovi N.. O. W. S.. prichádzali do úvahy žalobcovia v 3. a 4. rade, teda jeho právní nástupcovia deti, tak dedičia v čase od smrti poručiťeľa do rozhodnutia o dedičstve sú považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva a v sporoch s inými osobami, ktoré sa týkajú práv a povinností patriacich do dedičstva majú postavenie nerozlučných spoločníkov podľa § 77 CSP. Súd konanie voči žalobcom v 3. a 4. rade zastavil, keď žalobcovia neprejavili vôľu vystupovať v konaní na strane žalobcov a ostatné strany sporu súhlasili s ich návrhom, pričom žalobcovia v 1. a 2. rade si museli byť vedomí skutočnosti, že tvoria nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 CSP, čo znamená, že všetci žalobcovia musia vystupovať v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva na strane žalobcu alebo žalovaného, lebo ide o spoločné práva a povinnosti, ohľadne ktorých sa rozhodnutie musí vzťahovať na všetky strany sporu, ktoré vystupujú na jednej strane a úkony jedného z nich platia aj pre ostatných. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 CSP a priznal ich žalovanej, ktorá bola v konaní plne úspešná, teda v rozsahu 100 % podľa § 262 odsek 1 CSP a o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 odsek 2 CSP.

5. Proti tomuto rozhodnutiu v časti výroku o nároku na náhradu trov konania súdu prvej inštancie podali žalobcovia, ktorí žiadali rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie. Poukázali na ust. § 257 CSP, podľa ktorého platí, že výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody osobitného zreteľa. Uviedli, že dedičia po nebohom N.. O. W. - žalovanom v 3. rade namietali svoje účastníctvo v konaní s tým, že uvedení dedičia sú zároveň rodinnými príslušníkmi žalobcov v 1. a 2. rade. Nebohý žalobca v 3. rade bol bratom žalobcu v 1. rade a žalobkyne v 2. rade. Dedičia Mgr. N. V. a T.. O. W. boli deťmi žalobcu v 3. rade, teda sú v blízkom rodinnom vzťahu so žalobcami v 1.a 2. rade. Podľa názoru žalobcov nie je možné spravodlivo od žalobcov očakávať akúsi nútenie k účastníctvu v konaní bez toho, aby boli tým vážne narušené ich vzájomné rodinné vzťahy. Mali zato, že súd prvej inštancie mohol tento fakt zohľadniť pri rozhodovaní o trovách konania, pričom túto situáciu nezavinili žalobcovia v 1. a 2. rade, avšak musia znášať náklady spojené s procesným neúspechom v konaní. Zároveň namietali, že je potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú starobní dôchodcovia, ktorých príjmy sú obmedzené. Žalobkyňa v 1. rade poberá starobný dôchodok vo výške 473,80 eura spolu s vdovským dôchodkom 209,40 eura a žalovaný v 2. rade poberá starobný dôchodok vo výške 918,- eur mesačne. Zastali názor, že sú by mal prihliadnuť aj na sociálne rozmery strán sporu.

6. K odvolaniu žalobcov sa žalovaný nevyjadril.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdiť ako vecne správne.

8. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

9. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Oslobodenie od povinnosti nahraďiť trovy konania úspešnej strane nie je možné. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Vo všeobecnosti platí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí.

11. Súd rozhoduje o trovách konania bez návrhu, keďže trovy konania predstavujú súčasť celého súdneho procesu, t. j. tak ako má súd povinnosť rozhodnúť o veci samej, tak má aj povinnosť rozhodnúť o trovách konania (§ 362 ods. 1 CSP). Tak ako súd rozhoduje o trovách konania bez návrhu, je povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahraďiť trovy konania výnimočne prihliaďnúť. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že ust. § 257 CSP preberá doterajšiu úpravu v ust. § 150 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorého platilo, že "ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať". Súd prihliadne najmä na okolnosti či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Aplikácia ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú síce naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/17/2009).

12. Odvolací súd preskúmavajúc odvolanie žalobcov dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní rozhodol vecne správne. V danom prípade súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 5C/19/2020-658 zo dňa 21.06.2021 žalobu zamietol. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania preto správne rozhodol, keď žalovanej, ktorá mala vo veci plný úspech priznal nárok na ich náhradu v plnej výške. Žalobcovia namietali, že v tomto prípade mal súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania vzhliadnúť dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívali v tom, že dedičia po žalobcovi v 3. rade nechceli v konaní pokračovať a žalobcovia ich nemohli nútiť k účasti v konaní. Námietka žalobcov teda smeruje ku skutočnosti, že žaloba bola zamietnutá len z dôvodu, že na strane žalobcov nebola splnená podmienka aktívnej vecnej legitímácie, keďže žalobcovia v 3. a 4. rade (právni nástupcovia žalobcu v 3. rade) tvorili s nimi nerozlučné procesné spoločenstvo a títo nemali záujem v konaní pokračovať. Odvolací súd sa touto námietkou žalobcov, ktorá mala predstavovať dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP nestotožnil. Žalobcovia od začiatku konania nesú so sebou zodpovednosť za úspech v spore, ktorý vyvolali, a teda aj v prípade nepredvídateľných

okolností, ktoré môžu nastať v priebehu konania. V sporovom konaní je bežné, že keď dôjde k úmrtiu jedného zo žalobcov, na jeho strane vystupujú jeho dedičia, samozrejme ak majú záujem v konaní pokračovať. Ak túto vôľu neprejavia, môže nastať aj situácia, že zvyšní žalobcovia nebudú v spore úspešní. To však neznamená, že z tohto dôvodu bude trovy konania znášať úspešný žalovaný, ktorý má inak nárok na ich náhradu v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP. Navyše žalobcovia v 1. a 2. rade už v priebehu roka 2019 mali vedomosť, že dedičia žalobcu v 3. rade nemajú záujem v konaní pokračovať, napriek tomu žalobu nevzali späť, ale trvali na svojom žalobnom nároku, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol dňa 21.06.2021 a týmto spôsobom sami prispeli k navyšovaniu trov konania. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Súd iba výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. V neposlednom rade odvolací súd dodáva, že aj keby bola splnená podmienka aktívnej vecnej legitímácie, nie je možné konštatovať, či by žalobcovia v konečnom dôsledku boli v spore úspešní a to s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 08.03.2018 č.k. 7Co/760/2016-361, ktorý vyhovujúci rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Odvolací súd dáva do pozornosti aj skutočnosť, že obaja žalobcovia v priebehu celého konania nežiadali v prípade rozhodovania o trovách konania prihliadať na ust. §257 CSP. Žalobcovia až v odvolaní poukázali na svoju sociálnu situáciu, teda že obaja sú dôchodcami a poberajú starobné dôchodky. Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad aj skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Samotná skutočnosť, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila je lepšia ako u jej protistrany, však neodôvodňuje použitie ust. § 257 CSP. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovia v 1. a 2. rade ani v rámci tohto odvolacieho dôvodu nepreukázali, že ich sociálna situácia je natoľko ťaživá, že by úhrada trov konania žalovanej mala na ňu vážny sociálny dopad. Len tvrdenie žalobcov, že sú dôchodcami a majú náklady spojené s bývaním stravou či liekmi ešte nepreukazuje ich zlú sociálnu situáciu.

14. Na základe vyššie uvedeného, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania v zmysle ustanovenia § 387 odsek 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol síce úspešný žalovaný, tomuto však v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd rozhodol, že žalovanému voči žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

16. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).